

ΔΙΠΛΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ - DOUBLE INDEMNITY

Σκηνοθεσία: Μπίλι Γουάιλντερ
Σενάριο: Μπίλι Γουάιλντερ, Ρέιμοντ Τσάντλερ
Ηθοποιοί: Φρεντ ΜακΜάρει, Μπάρμπαρα Στάνγουικ,
 Έντουαρντ Ρόμπινσον
Φωτογραφία: Τζον Φ. Σάιτς
Μοντάζ: Ντόαν Χάρισον
Μουσική: Μίκλος Ρόζα
Χώρα: Η.Π.Α. (Α/Μ)
Διάρκεια: 107'

Πρώτη προβολή: Ώρα 6.00 μ.μ.
Δεύτερη προβολή: Ώρα 8.15 μ.μ.
Τρίτη προβολή: Ώρα 10.30 μ.μ.

Διακρίσεις:

- Υποψήφιο για 7 Όσκαρ (1945):
 Ταινίας, Σκηνοθεσίας, Σεναρίου, Ήχου, Μουσικής,
 Φωτογραφίας και Α' Γυναικείου Ρόλου.
 - 4 Βραβεία Αμερικανών Κριτικών.

Αν πρέπει να δείτε ένα φιλμ νουάρ της χρυσής περιόδου του Χόλιγουντ, η Διπλή Ταυτότητα είναι μονόδρομος.

Ένας ασφαλιστής ερωτεύεται μια παντρεμένη γυναίκα και μπλέκει σε μια υπόθεση φόνου και ασφαλιστικής απάτης με απρόβλεπτες συνέπειες.

Βασισμένος στο μυθιστόρημα του Τζέιμς Κέιν «Double indemnity» («Διπλή αποζημίωση») και στη σεναριακή διασκευή που υπογράφουν ο Ρέιμοντ Τσάντλερ και ο ίδιος, ο Μπίλι Γουάιλντερ σκηνοθετεί ένα απόλυτα σκοτεινό, ατμοσφαιρικό και απαισιόδοξο δραματικό θρίλερ – ίσως το καλύτερο φιλμ νουάρ της κλασικής χολιγουντιανής εποχής. Επτά οσκαρικές υποψηφιότητες, μια εκ των οποίων για την αξεπέραστη *femme fatale* Μπάρμπαρα Στάνγουικ, σε έναν από τους κορυφαίους γυναικείους ρόλους της κινηματογραφικής ιστορίας.

Ο Μπίλι Γουάιλντερ ορίζει και τερματίζει ταυτόχρονα τον όρο «femme fatale» στο αρχετυπικό film noir που άλλαξε τους κανόνες ακριβώς τη στιγμή που ήταν πιο απαραίτητο από ποτε.

Η Κολασμένη Αγάπη, όπως είχε χαρακτηριστικά πρωτοπαιχτεί στην Ελλάδα, διαθέτει μια ασταμάτητα και αδάμαστα τραχιά, ευφάνταστη και αυτοκρατορικά εκτελεσμένη υπόθεση, με ήρωες δύο αμαρτωλούς συμπεριοντολόγους που μιλάνε όπως επιτάσσει ο Ρέιμοντ Τσάντλερ και φέρονται όπως επιθυμεί ο Μπίλι Γουάιλντερ, σε ένα έγκλημα που επιβάλλει τιμωρία με τον σκληρότερο δυνατό τρόπο. Η Μπάρμπαρα Στάνγουικ είναι τρομερή, και τρομακτική, η αρχετυπική μοιραία γυναίκα που αποδεικνύει πως δεν χρειάζεται να είσαι κλασικά όμορφη για να παίξεις την ελκυστική-fatale. Αθάνατη ταινία, παράδειγμα ενός είδους που ανακάλυ-

ψαν οι θεωρητικοί μετά τον πόλεμο, αλλά οι Αμερικανοί και οι εμικρέδες του Χόλιγουντ ασκούσαν κατ' επανάληψη σαν να επρόκειτο για γκανγκστερικό δράμα.

ΘΟΔΩΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Το 1938, ο Γουόλτερ Νεφ, ένας έμπειρος ασφαλιστής συναντά την Φίλις Ντίτριχσον, σύζυγο ενός από τους πελάτες του με την οποία συνάπτει ερωτική σχέση. Η Φίλις του προτείνει να τη βοηθήσει να σκοτώσει το σύζυγό της, κάνοντας το φόνο να φανεί ως ατύχημα προκειμένου να ξεγελάσουν τις αρχές και την ασφαλιστική εταιρία, ώστε να λάβει την αποζημίωση που της αναλογεί από την ασφάλεια ζωής του συζύγου της. Ο Γουόλτερ σκαρφίζεται ένα σχέδιο σύμφωνα με το οποίο η γυναίκα πρόκειται να λάβει διπλή αποζημίωση, με βάση μια δικλείδα του συμβολαίου του συζύγου της. Όταν ο κύριος Ντίτριχσον βρίσκεται νεκρός στις ράγες του τρένου, η αστυνομία δέχεται ότι ο φόνος προκλήθηκε από ατύχημα, αλλά ο Μπάρτον Κις, φίλος και συνεργάτης του Νεφ στην ασφαλιστική εταιρία έχει άλλη άποψη, καθώς υποπτεύεται ότι η Φίλις σκότωσε το σύζυγό της με τη βοήθεια ενός άλλου άνδρα.

Αν το «Double Indemnity» είναι κάτι περισσότερο από οποιαδήποτε ανάλυση μπορεί να κάνει ο οποιοσδήποτε πάνω στη φόρμα, τη θέση του στην ιστορία των film noir και τη σημασία του για το ηχηρό του φεμινιστικό μήνυμα, είναι ότι πρόκειται για μια από τις πιο απολαυστικές, χορταστικές και σφοδρικές ταινίες που γυρίστηκαν ποτέ.

Τα εύσημα ανήκουν εξ ολοκλήρου στον Μπίλι Γουάιλντερ, ένα σκηνοθέτη φτιαγμένο από αυτό το σπάνιο είδος δημιουργών (όπως ήταν, για παράδειγμα, ο Χάουαρντ Χοκς) που ελίσσονταν μέσα στα κινηματογραφικά είδη πετυχαίνοντας να τα ορίσουν ξανά και ξανά από την αρχή, χωρίς να χάνουν ίχνος από την προσωπική τους σφραγίδα.

Στο «Double Indemnity», το για πολλούς πρώτο film noir της ιστορίας του ανεμά με τα χαρακτηριστικά που το αναγνωρίζουμε ακόμη και σήμερα, ο Γουάιλντερ κάνει τα απίθανα πιθανά.

Προδίδει το φινάλε του φιλμ ήδη από την πρώτη σκηνή και με ένα μυθικό «voice-over» επιστρέφει στο χρόνο για να χτίσει το σασπένς πάνω στα προφανή και τα κλισέ, έτσι όπως αυτά αναδεικνύουν το μοιραίο και το αναπάντεχο πίσω από τις σκιές που βαρύνουν πάνω στην ανθρώπινη κατάσταση.

Με οδηγό το ομώνυμο μυθιστόρημα του Τζέιμς Κέιν (με ακριβή μετάφραση του τίτλου «Διπλή Αποζημίωση») και το σενάριο που υπογράφει μαζί του ο Ρέιμοντ Τσάντλερ, ο Μπίλι Γουάιλντερ κινηματογραφεί μια μυστηριώδη ανταλλαγή υποσχέσεων ανάμεσα σε δύο ανθρώπους που μοιράζονται μια ανεξέλεγκτη έλξη, φτιάχνοντας στην πραγματικότητα μια σπουδή πάνω στην απάτη, την έλλειψη εμπιστοσύνης, την ενοχή ενός αθώου και εκείνη την τραγική στιγμή όπου οι άνθρωποι γίνονται τα πιόνια ενός παιχνιδιού που ξεκινάει από το ανώφελο μιας συνηθισμένης καθημερινότητας για να καταλήξει σε μια ασυνήθιστη αλλά προδιαγεγραμμένη τραγωδία.

Η μελαγχολία και ο πεσιμισμός του «Double Indemnity» βρίσκονται διάχυτα παντού: στη διαδρομή ενός άντρα που θα ενδώσει άνευ όρων στην ερωτική επιθυμία, στο σχέδιο μιας γυναίκας που θέλει οπωσδήποτε να αποδράσει από την ανιαρή ζωή ενός γάμου που την κρατάει δέσμια, στη σκοτεινή ανατανάκλαση μιας χώρας που χάνει και τα τελευταία ψήγματα ηθικής, στο όνειρο που

μπορεί να γίνει πραγματικότητα μόνο όταν καμφθούν και οι ελάχιστες αναστολές μπροστά στο... έγκλημα.

Με έναν πρωτόγνωρο για την εποχή ρεαλισμό που, αντίθετα από αυτό που θα πίστευε κανείς, ενδυναμώνεται από την παράδοση του γερμανικού εξπρεσιονισμού (έτσι όπως έξι χρόνια αργότερα θα επαναλάμβανε ο Γουάιλντερ στο «Sunset Boulevard») και τις pulpr αποχρώσεις μιας καθαρόαιμης αστυνομικής ιστορίας, ο Μπίλι Γουάιλντερ βρίσκει χαραμάδες μέσα στους αέναους κύκλους και τα συνεχώς «διπλά» ερωτήματα που ορίζουν την πλοκή, για να καθιερώσει έτσι απλά, εν έτει 1944, το είδος του film noir πολύ πριν αυτό ονομαστεί έτσι και πολύ πριν η Αμερική νιώσει έτοιμη να δει με ανοιχτά μάτια την παρακμή της.

Μέσα σε ένα απολαυστικό roller coaster συναισθηματικού σασπένς που θα οδηγήσει στο φινάλε όπως το γνωρίζουμε ήδη από την αρχή, ο πιο υπέροχος από ποτέ Φρεντ ΜακΜάρει γίνεται ο αρχετυπικός ήρωας ενός σχεδίου που θα υπερηγήσει, ανήμπορος πλέον να το σταματήσει ακόμη κι όταν είναι πολύ αργά και η Μπάρμπαρα Στάνγουικ δίνει σάρκα και οστά σε έναν από τους σπουδαιότερους γυναικείους ρόλους που γράφτηκαν ποτέ στην ιστορία του σινεμά.

Η Φίλις, που η Στάνγουικ ενσαρκώνει με την αδέκαστη κι όμως ηθική μιας femme fatale (της σπουδαιότερης ίσως στο μεγάλο βιβλίο των film noir) και την ίδια στιγμή με την εύθραυστη μεγαλοπρέπεια μιας γυναίκας έτοιμης να χάσει τα πάντα, έχοντας μάθει μόνο να κερδίζει, είναι η αρχή, το τέλος και η πεμππουσία μιας ταινίας που δονείται σε κάθε εμφανισή της, που ανεβάζει στροφές σε κάθε σατανικό της σχέδιο, που μελαγχολεί σε κάθε κεκαλυμμένη της απογοήτευση, που ακόμη και σήμερα, ανέγγιχτη από το χρόνο επτά δεκαετίες μετά, δανείζεται από την κομψότητα, τη χάρη και την ωμή της σεξουαλικότητα για να ανακαλύψει όλα όσα κρύβονται πίσω από τις σκιές, φωτίζοντας κρυστάλλινα, διάφανα και κινηματογραφικά ακαταμάχητα το απόλυτο σκοτάδι.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΡΑΝΑΚΗΣ

ΜΠΙΛΙ ΓΟΥΑΪΛΝΤΕΡ (1906-2002)

Εργάστηκε σαν ρεπόρτερ στη Βιέννη και στο Βερολίνο. Στον κινηματογράφο ξεκίνησε το 1929 ως σεναριογράφος μέχρι το 1933, όταν ήλθε ο Χίτλερ στην εξουσία. Λόγω της εβραϊκής καταγωγής του, μετανάστευσε στο Παρίσι και στη συνέχεια στις Η.Π.Α.

ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ

Buddy Buddy (1981), Fedora (1978), The Front Page (1974), Avanti! (1972), The Private Life of Sherlock Holmes (1970), The Fortune Cookie (1966), Kiss Me, Stupid (1964), Irma la Douce (1963), One, Two, Three (1961), The Apartment (1960), Some Like It Hot (1959), Marty's katigorias (1957), Ariane (1957), The Spirit of St. Louis (1957), The Seven Year Itch (1955), Sabrina (1954), Stalag 17 (1953), Ace in the Hole (1951), Sunset Blvd. (1950), A Foreign Affair (1948), The Emperor Waltz (1948), The Lost Weekend (1945), Death Mills (documentary short) (1945), Double Indemnity (1944), Five Graves to Cairo (1943), The Major and the Minor (1942), Mauvaise graine (as Billie Wilder) (1934).